



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Věry Skalické a soudců Mgr. Dagmar Bastlové a Mgr. Bc. Aleše Klempy v právní věci

žalobkyně: **T.V.P.**, narozená dne XXXXX,
bytem ve XXXXX
zastoupená JUDr. et Mgr. Lubomírem Procházkou, advokátem
se sídlem v Brně, Lidická 2006/26, PSČ 602 00

proti

žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, IČO: 00025429,
se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 427/16, PSČ 128 10
zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových,
IČO 69797111,
se sídlem v Praze 2 – Novém Městě, Rašínovo nábřeží 390/42,

o 200 380 Kč s úroky z prodlení,

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Brně ze dne 21. dubna 2022, č. j. 49 C 155/2021-78

takto:

Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku I.

- a) co do částky 58 500 Kč s příslušenstvím **potvrzuje**,
- b) co do částky 141 880 Kč s příslušenstvím a ve výroku II. **zrušuje** a v tomto rozsahu se věc **vrací** soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Podanou žalobou domáhala se žalobkyně zaplacení celkové částky 200 380 Kč s příslušenstvím, sestávající z
 - částky 136 900 Kč jako náhrady škody na vozidle vzniklé z titulu nesprávného úředního postupu orgánů činných v trestním řízení, spočívajícího v tom, že v probíhajícím trestním řízení vedeném u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 9 T 158/2018 došlo dne 5. 10. 2016 k zajištění jejího vozidla, které jí bylo vráceno až dne 8. 9. 2020 ve zdevastovaném stavu a ačkoli o jeho vrácení žádala opakovaně a dle jejího názoru nebylo po takovou dobu zajištění vozidla pro účely trestního řízení zapotřebí, veškeré její návrhy na vrácení vozidla byly zamítány s odůvodněním, postaveným na domněnce, že by vozidlo mohlo být výnosem z trestné činnosti,
 - částky 58 500 Kč jako odškodnění nemajetkové újmy, která jí vznikla v důsledku nepřiměřené celkové doby řízení (takřka 4 roky) v podobě nejistoty a nepříznivého působení dlouhotrvajícího sporu do její osobnostní sféry,
 - částky 4 980 Kč jako náhrady nákladů na vypracované znalecké posudky ohledně výše škody na vozidle.
2. Rozsudkem soudu I. stupně byla žaloba v celém rozsahu zamítnuta.
3. Co se týká nároku na náhradu škody, soud I. stupně neshledal v postupu orgánů činných v trestním řízení nesprávný úřední postup (ani existenci nezákonného rozhodnutí), rozhodnutí o zajištění vozidla bylo vydáno v souladu s trestním řádem a odůvodněno tím, že vozidlo bylo v registru vedeno na žalobkyni pouze formálně, po celou dobu jej užíval a provozoval obviněný bratr žalobkyně P.V.T. a bylo dáno důvodné podezření, že vozidlo je výnosem z trestné činnosti. Z trestního spisu bylo také zjištěno, že v trestním řízení bylo postupováno plynule, otázkou vozidla žalobkyně se orgány činné v trestním řízení zabývaly, o čemž svědčí obsah jejich rozhodnutí, o všech žádostech žalobkyně bylo řádně rozhodnuto, a to ve lhůtách přiměřených, vozidlo bylo považováno za výnos z trestní činnosti a z těchto důvodů nebylo žádostem žalobkyně o vrácení vozidla vyhověno.
4. Pokud nebyl shledán nesprávný úřední postup, pak není ani dán nárok na náhradu škody ve smyslu ust. § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a ani odvozený nárok na odškodnění nemajetkové újmy ve smyslu ust. § 31a odst. 1 téhož zákona.
5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně včasné a přípustné odvolání a namítala, že v řízení se domáhala náhrady škody z titulu nesprávného úředního postupu, nikoli nezákonného rozhodnutí a není proto zřejmé, proč se soud naplněním podmínky nezákonného rozhodnutí vůbec zabýval. Otázkou, zda škoda vznikla v důsledku nesprávného úředního postupu orgánů činných v trestním řízení, se soud sice zabýval v bodě 45. rozsudku, ale jeho závěry žalobkyně považuje za nedostatečné nepřiléhavé.
6. Má za to, že skutečnost, zda došlo v dané trestní věci k nesprávnému úřednímu postupu, je nutno posuzovat ve vztahu k té části řízení, která se dotýkala žalobkyně a posuzovat, jakým způsobem orgány činné v trestním řízení postupovaly, pokud jde o zabránění a vrácení předmětného vozidla. Poukazuje na to, že opakovaně žádala o vrácení zajištěného vozidla, avšak bezvýsledně, veškerá rozhodnutí ohledně jejích žádostí byla velmi stručně odůvodněna a postavena pouze na jakési domněnce (která však nebyla ničím podložena), že by vozidlo mohlo být výnosem z trestné činnosti. Z dokumentace od vozidla přitom jasně vyplývá, že vlastníkem vozidla je žalobkyně, i přesto orgány činné v trestním řízení vozidlo dále, aniž by to nějak blíže odůvodnily skladovaly v naprosto nevyhovujících podmínkách, v důsledku čehož bylo vozidlo vráceno po letech zcela nepojízdné. Vozidlo bylo zajištěno od 5. 10. 2016 do 8. 9. 2020, tj. téměř 4 roky a po celou dobu nebyly prováděny žádné úkony, vozidlo pouze stálo a chátralo.

7. Podezření, že vozidlo by mohlo být výnosem z trestné činnosti, nebylo ničím odůvodněno, což bylo potvrzeno i usnesením Městského soudu v Brně č. j. 9 T 158/2018-2524, na základě kterého bylo rozhodnuto o vrácení vozidla s konstatováním, že „nelze mít za to, že zakoupení tohoto vozidla bylo výnosem z předchozí trestné činnosti a že toto vozidlo navíc ve vlastnictví osoby odlišné od odsouzených, není zároveň pro další trestní řízení zapotřebí“. V této situaci tak žalobkyně spatřuje nesprávný úřední postup, kdy nebylo vráceno vozidlo pouze na základě nepodloženého a nezdůvodněného předpokladu, že by vozidlo mohlo být výnosem z trestné činnosti, vozidlo pouze stálo v nevyhovujících podmínkách a jeho zajištění nebylo třeba pro účely trestního řízení.
8. Žalobkyně se neztotožňuje ani se závěry soudu ohledně nároku na přiměřené zadostiučinění nemajetkové újmy a v tomto směru považuje za podstatné, aby se soud zabýval tím, proč bylo vozidlo vráceno téměř po 4 letech, byť převážnou část doby již nebylo potřeba pro účely trestního řízení. Domnívá se, že v dané věci neexistují žádné okolnosti, jež by ospravedlnily takto nadstandardně dlouhou dobu nevydání vozidla. Pokud je trestní řád postaven na zásadě, že věc, která byla odňata, se vrátí svému vlastníku, není-li jí již třeba k dalšímu řízení, pak považuje za zcela neomluvitelné, aby jí vozidlo bylo vráceno až na konci několik let vedeného trestního řízení, aby nebyla obeznamena s důvody omezení svého vlastnického práva a udržována v nejistotě a nevědomosti, kdy může očekávat vrácení svého vozidla.
9. Orgány činné v trestním řízení také porušily svou povinnost při správě svěřeného majetku postupovat s péčí řádného hospodáře – vozidlo celou dobu stálo na parkovišti, aniž by bylo nějak zakryto či jinak zajištěno před působením povětrnostních vlivů, což se podepsalo na jeho stavu a bylo žalobkyni odevzdáno zdevastované, zchátralé a nepojízdné. Vytýká soudu I. stupně, že se těmito okolnostmi vůbec nezabýval.
10. Žalobkyně má za to, že orgány činné v trestním řízení se dopustily nesprávného úředního postupu, když nerozhodly o vrácení vozidla v přiměřené lhůtě (4 roky se nedají považovat za dobu přiměřenou), a proto je dán i nárok žalobkyně na přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, způsobenou průtahy v trestním řízení.
11. Navrhla, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení, nebo aby po doplnění dokazování ho změnil tak, že žalobě bude v celém rozsahu vyhověno.
12. Odvolací soud poté, co přezkoumal napadené rozhodnutí z pohledu uplatněných odvolacích důvodů, učinil závěr, že odvolání žalobkyně je částečně důvodné.
13. Odvolací soud se neztotožnil s odvolacími námitkami žalobkyně, směřujícími proti závěrům soudu I. stupně ohledně neexistence nesprávného úředního postupu a potažmo tak i nedůvodnosti nároku na odškodnění nemajetkové újmy.
14. Soud I. stupně v řízení provedl dostatečné dokazování ohledně postupu orgánů činných v trestním řízení stran zajištění vozidla žalobkyně a dle názoru odvolacího soudu učinil správný závěr, že k nesprávnému úřednímu postupu nedošlo. Pokud žalobkyně namítá, že k zajištění vozidla došlo na základě pouhých nepodložených domněnek, že vozidlo mohlo být výnosem z trestné činnosti, pak je třeba konstatovat, že orgány činné v trestním řízení své rozhodnutí o zajištění vozidla řádně odůvodnily poukazem na konkrétní okolnosti, na jejichž základě bylo možno oprávněně nabýt důvodného podezření, že vozidlo je výnosem z trestné činnosti, neboť i když v centrálním registru vozidel bylo vozidlo vedeno na žalobkyni, tak šetřením bylo prokázáno, že předmětné vozidlo po celou dobu provozoval a užíval bratr žalobkyně P.V.T., který také jako pojistník uzavřel pojištění předmětného vozidla a jeho trestní stíhání pro zločin podvodu úzce souvisel s financováním motorových vozidel. Pokud žalobkyně namítá, že vozidlo bylo zajištěno po nepřiměřenou dobu téměř 4 let, pak je třeba vycházet z rozhodnutí o zajištění z 20. 3. 2017 a rozhodnutí o vrácení vozidla z 31. 8. 2020 a ust. § 80 odst. 1 trestního řádu, dle kterého se odňatá věc vrátí tomu, kdo ji vydal teprve tehdy, až ji není k dalšímu řízení třeba a je tak třeba předpokládat, že tato situace

nastala až v souvislosti s pravomocným skončením trestního stíhání bratra žalobkyně a jeho spoluobviněného.

15. Rovněž jako nedůvodnou námitku je třeba vyhodnotit tvrzení žalobkyně, že nebyla obeznámena s důvody omezení svého vlastnického práva a udržována v nejistotě a nevědomosti, kdy může očekávat vrácení svého vozidla, a to v konfrontaci s obsahem rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, které rozhodovaly o stížnosti žalobkyně proti usnesení policejního orgánu ze dne 20. 3. 2017 o zajištění vozidla i o žádostech žalobkyně na zrušení zajištění vozidla, když tato rozhodnutí byla vydávána v přiměřených lhůtách a byly v nich podrobně sděleny důvody, pro které nebylo možno žalobkyni vyhovět, včetně poskytnutí informací o průběhu řízení (viz např. usnesení Městského státního zastupitelství v Brně ze dne 13. 4. 2018).
16. Pokud nebyl shledán nesprávný úřední postup orgánů činných v trestním řízení, pak nelze přisvědčit vzniku škody z tohoto titulu a potažmo též vzniku nároku na odškodnění nemajetkové újmy.
17. Odvolací soud se však zabýval obsahem žaloby i podaného odvolání žalobkyně v té části, kde žalobkyně tvrdila vznik škody v souvislosti s porušením povinností orgánů činných v trestním řízení při správě svěřeného majetku, kdy dle jejího názoru došlo k porušení povinnosti spravovat svěřený majetek s péčí řádného hospodáře. Jak uváděla, po celou dobu zajištění vozidlo stálo na odstavném venkovním parkovišti bez toho, aniž by byla prováděna alespoň nutná údržba, bylo vystaveno nepříznivým povětrnostním i jiným vlivům, což se podepsalo na jeho stavu a bylo žalobkyni odevzdáno zdevastované, zchátralé a nepojízdné, což dokládala předloženými znaleckými posudky.
18. V tomto směru je třeba odkázat na ust. § 8a odst. 1, 2 a 3 zákona č. 279/2003 Sb. o výkonu zajištění majetku, dle kterých:
 - majetek zajištěný v trestním řízení se spravuje podle tohoto zákona, pokud je zapotřebí právně jednat nebo činit potřebné úkony, aby nedošlo bezdůvodně ke snížení hodnoty zajištěného majetku nebo k jeho zmenšení,
 - pro dosažení účelu správy správce vykonává v potřebném rozsahu práva a povinnosti spojené se zajištěným majetkem, a to podle povahy zajištěného majetku,
 - nestanoví-li zvláštní předpisy jinak, odpovídá správce za škodu, způsobenou při výkonu správy jím nebo osobami, které použil k plnění svých úkolů tomu, komu byla způsobena v souvislosti s výkonem této činnosti; této odpovědnosti se zproští, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.
19. Zde je třeba přisvědčit žalobkyni, že otázkou vzniku škody z pohledu výše citovaných ustanovení zákona č. 279/2003 Sb. o odpovědnosti za škodu se soud I. stupně vůbec nezabýval, i když tato možnost byla žalobkyní do řízení obsahem její žaloby vnesena.
20. Z těchto důvodů odvolací soud napadené rozhodnutí v části, týkající se náhrady škody, tj. co do částky 141 880 Kč s příslušenstvím dle ust. § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušil a věc dle ust. § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
21. Ve zbývající části ohledně nároku na odškodnění nemajetkové újmy v částce 58 500 Kč s příslušenstvím z výše uvedených důvodů bylo zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně jako věcně správné potvrzeno dle ust. § 219 o. s. ř.
22. V novém rozhodnutí pak soud I. stupně dle ust. § 224 odst. 3 o. s. ř. rozhodne i o náhradě nákladů řízení odvolacího.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je v části potvrzujícího výroku možno podat dovolání. Dovolání se podává Nejvyššímu soudu ČR ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Proti části výroku o zrušení části rozsudku soudu I. stupně a vrácení věci k dalšímu řízení, není dovolání přípustné.

Brno 26. října 2022

JUDr. Věra Skalická v. r.
předsedkyně senátu